

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS BESLUT (sjätte avdelningen)

den 26 november 2020*

”Begäran om förhandsavgörande – Artikel 99 i rättegångsreglerna – Konsumentskydd –
Direktiv 93/13/EEG – Artiklarna 3 och 6–8 – Direktiv 2008/48/EG – Artikel 22 –
Oskäligen avtalsvillkor i konsumentavtal – Den nationella domstolens prövning ex officio –
Nationellt förfarande om betalningsföreläggande”

I mål C-807/19,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Sofijski rayonen sad (Distriktsdomstolen i Sofia, Bulgarien) genom beslut av den 4 november 2019, som inkom till domstolen den 4 november 2019, i målet

”DSK Bank” EAD,

”FrontEx International” EAD

meddelar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden L. Bay Larsen samt domarna C. Toader (referent) och M. Safjan,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- ”DSK Bank” EAD, genom V. Mihneva, i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom Y.G. Marinova, G. Goddin och N. Ruiz García, samtliga i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

* Rättegångsspråk: bulgariska.

Beslut

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 6–8 i rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal (EGT L 95, 1993, s. 29; svensk specialutgåva, område 15, volym 12, s. 169) och av artikel 22.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG (EUT L 133, 2008, s. 66).
- 2 Begäran har framställts i två mål mellan, å ena sidan, DSK Bank och FrontEx International och, å andra sidan, ett antal konsumenter, som inte är parter i målet. Målen rör betalningsförelägganden.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Direktiv 93/13

- 3 Artikel 3.1 i direktiv 93/13 har följande lydelse:

”Ett avtalsvillkor som inte har varit föremål för individuell förhandling skall anses vara oskäligt om det i strid med kravet på god sed medför en betydande obalans i parternas rättigheter och skyldigheter enligt avtalet till nackdel för konsumenten.”

- 4 Artikel 6 i direktivet har följande lydelse:

”1. Medlemsstaterna skall föreskriva att oskäliga villkor som används i avtal som en näringsidkare sluter med en konsument inte är, på sätt som närmare stadgas i deras nationella rätt, bindande för konsumenten och att avtalet skall förbli bindande för parterna på samma grunder, om det kan bestå utan de oskäliga villkoren.

2. Medlemsstaterna skall, för de fall då avtalet har nära anknytning till medlemsstaternas territorium, vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att konsumenterna inte förlorar det skydd som ges i detta direktiv på grund av att ett tredje lands lagstiftning väljs som tillämplig lag för avtalet.”

- 5 I artikel 7.1 i nämnda direktiv föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall se till att det i konsumenternas och konkurrenternas intresse finns lämpliga och effektiva medel för att hindra fortsatt användning av oskäliga villkor i avtal som näringsidkare sluter med konsumenter.”

- 6 I artikel 8 i samma direktiv föreskrivs följande:

”För att säkerställa bästa möjliga skydd för konsumenten får medlemsstaterna, inom det område som omfattas av detta direktiv, anta eller behålla strängare bestämmelser som är förenliga med fördraget.”

Direktiv 2008/48

7 Skälen 9 och 10 i direktiv 2008/48 lyder enligt följande:

”(9) Det krävs fullständig harmonisering för att kunna tillförsäkra alla konsumenter i gemenskapen ett högt och likvärdigt konsumentskydd som tillvaratar deras intressen och för att det ska skapas en verklig inre marknad. Det bör därför inte vara tillåtet för medlemsstaterna att behålla eller införa andra nationella bestämmelser än de som föreskrivs i detta direktiv. Denna begränsning bör dock gälla endast då detta direktiv innehåller harmoniserade bestämmelser. Det bör således stå medlemsstaterna fritt att behålla eller införa andra nationella bestämmelser om det inte finns några sådana harmoniserade bestämmelser. Medlemsstaterna bör alltså exempelvis få behålla eller införa nationella bestämmelser om solidariskt ansvar för säljaren eller leverantören av tjänster och kreditgivaren. Ett annat exempel på en sådan möjlighet för medlemsstaterna kan vara att behålla eller införa nationella bestämmelser om uppsägning av ett kontrakt som avser varuförsäljning eller tillhandahållande av tjänster om konsumenten utnyttjar sin ångerrätt i samband med kreditavtalet. I detta avseende bör medlemsstaterna tillåtas att när det gäller kreditavtal med obestämd löptid fastställa en minimiperiod mellan den tidpunkt när kreditgivaren begär återbetalning och den dag när krediten ska återbetalas.

(10) Definitionerna i detta direktiv bestämmer harmoniseringens räckvidd. Medlemsstaternas skyldighet att genomföra bestämmelserna i detta direktiv bör därför begränsas till direktivets tillämpningsområde som det fastställs genom dessa definitioner. Detta direktiv bör emellertid inte påverka medlemsstaternas tillämpning, i överensstämmelse med gemenskapsrätten, av bestämmelser i direktivet på områden som inte omfattas av dess tillämpningsområde. ...”

8 Artikel 10 i direktivet har rubriken ”Information som ska anges i kreditavtal”. Artikel 10.2 innehåller ett antal uppgifter som på ett klart och kortfattat sätt ska anges i kreditavtalet.

9 I artikel 17 i nämnda direktiv föreskrivs följande:

”1. Om kreditgivarens rättigheter enligt ett kreditavtal eller avtalet i sig överläts till en tredje man ska konsumenten ha rätt att göra gällande samma invändningar gentemot den nye fordringsägaren som han kunde ha gjort gentemot den ursprungliga kreditgivaren, inklusive kvittningsrätt när detta medges i den berörda medlemsstaten.

2. Konsumenten ska informeras om den överlåtelse som avses i punkt 1, såvida inte den ursprungliga kreditgivaren i överenskommelse med den nya fordringsägaren fortfarande handhar krediten gentemot konsumenten.”

10 I artikel 22.1 i samma direktiv föreskrivs följande:

”I den mån detta direktiv innehåller harmoniserade bestämmelser får medlemsstaterna inte behålla eller införa andra bestämmelser i sin nationella lagstiftning som skiljer sig från vad som fastställs i detta direktiv.”

Bulgarisk rätt

GPK

- 11 I artikel 410.1 och 410.2 i Grazhdanski protsesualen kodeks (civilprocesslagen), såsom denna offentliggjorts i DV nr 83 av den 22 oktober 2019 (nedan kallad GPK), föreskrivs följande:

”(1) Käranden kan ansöka om betalningsföreläggande

1. med anledning av fordringar som avser pengar eller fordringar som avser fungibel egendom, om distriktsdomstolen (Rayonen sad) är behörig att pröva saken,

...

(2) Ansökningshandlingen ska innehålla en ansökan om exekutionstitel och uppfylla villkoren i artiklarna 127.1, 127.3, 128.1 och 128.2. Kontonummer eller ett annat betalningssätt ska anges i ansökan.”

- 12 I artikel 411 GPK föreskrivs följande:

”(1) Ansökan ska inges till den distriktsdomstol (Rayonen sad) i vars domsaga gäldenären har sin fasta adress eller sitt säte. Denna domstol ska pröva sin territoriella behörighet ex officio inom tre dagar. ...

(2) Domstolen ska pröva ansökan vid en förhandling som rör vissa aspekter av förfarandet och meddela ett föreläggande inom den frist som föreskrivs i punkt 1, utom i de fall då

1. ansökan inte uppfyller kraven i artikel 410 och sökanden inte har avhjälpt förekommande brister inom tre dagar efter delgivningen,
2. ansökan strider mot lag eller är oskälig,
3. gäldenären inte har sin fasta adress eller sitt säte i Republiken Bulgarien,
4. gäldenären inte har sin hemvist i Republiken Bulgarien eller utövar sin verksamhet i Republiken Bulgarien.

(3) Om domstolen bifaller ansökan, så ska den meddela ett beslut om föreläggande av vilket en kopia ska delges gäldenären.”

- 13 Artikel 414.1 och 414.2 har följande lydelse:

”(1) Gäldenären kan skriftligen bestrida föreläggandet eller en del av detta. Det krävs inte att bestridandet motiveras, utom i de fall som avses i artikel 414a.

(2) Bestridandet ska inges inom två veckor från det att föreläggandet mottogs. Denna frist kan inte förlängas.”

- 14 I artikel 418 om omedelbar verkställighet föreskrivs följande:

”(1) När begäran åtföljs av ett sådant dokument som anges i artikel 417 till stöd för fordran kan borgenären ansöka om omedelbar verkställighet vid domstol och om utfärdande av en exekutionstitel.

(2) Exekutionstiteln utfärdas efter det att domstolen har kontrollerat att dokumentet uppfyller formella krav och har fastställt att detta dokument styrker att det föreligger en verkställbar fordran gentemot till gäldenären. ...”

15 I artikel 419.1–419.3 föreskrivs följande:

”(1) Ett beslut om bifall till en begäran om omedelbar verkställighet kan överklagas individuellt. Överklagandet ska inges inom två veckor från det att betalningsföreläggandet delgavs.

(2) Ett individuellt överklagande av beslutet om omedelbar verkställighet ska ges in samtidigt med bestridandet av det utfärdade betalningsföreläggandet. Ett sådant överklagande kan endast grundas på överväganden som är hänförliga till de rättsakter som avses i artikel 417.

(3) Överklagandet av ett beslut om omedelbar verkställighet har ingen suspensiv verkan på verkställigheten.”

16 I artikel 420, med rubriken ”Uppskov med verkställigheten”, föreskrivs följande:

”(1) Ett bestridande av föreläggandet ska inte ha någon suspensiv verkan på verkställigheten i de fall som avses i artikel 417.1–417.9, såvida inte gäldenären ställer lämplig säkerhet till borgenären i enlighet med artiklarna 180 och 181 i lagen om skyldigheter och avtal [zakon za zadalzhniyata i dogovorite].

(2) Om det inom den tid som fastställts för att bestrida föreläggandet inges en ansökan om uppskov med verkställigheten som stöds av skriftlig bevisning, så kan den domstol som beslutat om omedelbar verkställighet förordna om uppskov med verkställigheten, även om säkerhet inte har ställts i enlighet med punkt 1.

(3) Det beslut som fattas med anledning av ansökan om vilandeförklaring kan angripas genom en individuell talan.”

Lagen om ändring och komplettering av GPK

17 I Zakon za izmenenie i dopalnenie na GPK (lagen om ändring och komplettering av GPK), DV nr 100 av den 20 december 2019, (nedan kallad lagen om ändring av GPK) föreskrivs följande:

”§1. I artikel 7 [GPK] ska följande punkt 3 införas:

’Domstolen ska ex officio pröva om det finns oskäligen villkor i ett avtal som ingåtts med en konsument. Domstolen ska ge parterna möjlighet att yttra sig i dessa frågor.’

...”

18 Genom samma lag införs följande punkt 3 i artikel 410 GPK:

”Om en fordran uppkommer genom ett avtal som ingåtts med en konsument ska avtalet, om det föreligger i skriftlig form, åtföljt av alla tillägg och bilagor, samt, i förekommande fall, allmänna avtalsvillkor, bifogas ansökan.”

19 Genom samma lag tilläggs led 3 i artikel 411.2 GPK, vilket lyder enligt följande:

”Domstolen ska pröva ansökan vid en förhandling som rör vissa aspekter av förfarandet och meddela ett föreläggande inom den frist som föreskrivs i punkt 1, utom i de fall då

...

3. talan grundas på ett oskäligt villkor i ett avtal som ingåtts med en konsument eller att det rimligen kan antas att ett sådant villkor föreligger.”

20 Samma lag ändrar och kompletterar artikel 417 GPK på följande sätt:

”1. I led 2 ska orden ’kommunerna och bankerna’ ersättas med följande: ’och kommunerna, eller ett utdrag ur bankens bokföring, till vilken den handling från vilken bankens fordran härrör samt alla bilagor till denna, inklusive allmänna avtalsvillkor’.

2. I led 10 ska följande mening läggas till: ’Om exekutionstiteln utgör säkerhet för en fordran som följer av ett avtal som ingåtts med en konsument, ska avtalet, om det föreligger i skriftlig form, åtföljt av alla bilagor, samt, i förekommande fall, allmänna avtalsvillkor, bifogas ansökan.’”

21 Lagen om ändring av GPK kompletterade artikel 420.1 och 420.2 GPK på följande sätt:

”(1) Ett bestridande av föreläggandet har ingen suspensiv verkan på verkställigheten i de fall som avses i artikel 417 led 1–9, såvida inte gäldenären ställer lämplig säkerhet till borgenären i enlighet med artiklarna 180 och 181 i lagen om obligationer och avtal [zakon za zadalzhniyata i dogovorite]. När gäldenären är konsument ska säkerheten inte överstiga en tredjedel av fordran.

(2) Den domstol som har förordnat om omedelbar verkställighet kan förordna om uppskov med verkställigheten, även om det inte ställts sådan säkerhet som avses i punkt 1, när en ansökan om uppskov med verkställigheten har ingetts med stöd av skriftliga bevis av vilka det framgår att

1. fordran inte är förfallen till betalning,

2. fordran grundar sig på ett oskäligt villkor i ett konsumentavtal,

3. storleken på den fordran som ska betalas enligt det avtal som ingåtts med konsumenten beräknats på felaktigt sätt.”

Lagen om konsumentkreditavtal

22 I artikel 10 i zakon za potrebitelskia kredit (lagen om konsumentkreditavtal), i den version som gällde vid tidpunkten för de i de nationella målen aktuella omständigheterna, DV nr 17 av den 26 februari 2019, genom vilken bestämmelserna i direktiv 2008/48 införlivas med nationell rätt föreskrivs följande i punkt 1:

”Kreditavtalet ska ingås skriftligen, i pappersform eller på något annat varaktigt medium, på ett klart och begripligt sätt och alla delar av avtalet ska presenteras på samma sätt, i samma typsnitt, format och teckenstorlek, varvid teckenstorleken inte får understiga storlek 12, i två exemplar, det vill säga ett exemplar för var och en av avtalsparterna.”

23 I artikel 26 i denna lag föreskrivs följande:

”(1) Borgenären kan överlåta den fordran som följer av kreditavtalet till en tredje man endast om avtalet föreskriver en sådan möjlighet.

(2) När borgenären överlåter den fordran som följer av kreditavtalet till tredje man, har konsumenten rätt att mot denne tredje man göra alla invändningar som han eller hon kunde framställa mot den ursprungliga borgenären, inklusive kvittningsinvändning.”

24 I artikel 33 i nämnda lag föreskrivs följande:

”(1) Vid konsumentens dröjsmål med betalningen ska borgenären endast ha rätt till ränta på det belopp som inte betalats. Denna ränta ska beräknas för den tid förseningen varar.

(2) När konsumenten dröjer med betalningen av kreditavtalet får förseningsavgiften inte överstiga den lagstadgade räntan.

(3) Borgenären kan inte vägra konsumenten att göra en delbetalning av krediten.”

Målen vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

25 DSK Bank yrkade vid den hänskjutande domstolen att denna skulle utfärda ett föreläggande om omedelbar verkställighet, på grundval av ett utdrag ur dess bokföring av den 3 oktober 2019, mot en konsument som inte är part i målet.

26 DSK Bank gjorde gällande att banken den 8 mars 2018 hade ingått ett konsumentkreditavtal med nämnda konsument, vilken var i dröjsmål med betalningen vad avser 17 månatliga delbetalningar, vars förfalldatum sträckte sig från den 20 mars 2018 till den 20 juli 2019. Vad gäller den sista delbetalning som var förfallen till betalning var det angivna beloppet högre än de föregående, närmare bestämt 564,44 bulgariska leva (BGN) (cirka 288 euro), i stället för 167,23 BGN (cirka 85 euro), utan att någon förklaring gavs i detta avseende.

27 DSK Bank inkom även med en kopia av ett annat konsumentkreditavtal som hade ingåtts den 25 februari 2018 och som var avsett att finansiera en mobiltelefon samt en livförsäkringspremie, med banken som förmånstagare. I avtalet anges villkoren för att erhålla och återbetala krediten, närmare bestämt 18 månatliga avbetalningar, och de allmänna avtalsvillkoren. Avtalet var undertecknat av konsumenten.

28 I målet rörande FrontEx International har detta bolag gjort gällande att det, genom ett avtal om överlåtelse av fordran, från bolaget City Cash förvärvat en fordran mot en konsument som den 15 juli 2016 hade ingått ett kreditavtal med sistnämnda bolag. FrontEx International ansökte vid den hänskjutande domstolen om betalningsföreläggande mot konsumenten utan att inge någon handling.

29 I båda de mål som den hänskjutande domstolen har att avgöra har den utgått från att det föreligger oskäligen villkor i de aktuella konsumentkreditavtalen, och den vill kunna undersöka de avtal som ligger till grund för fordringarna.

30 Den hänskjutande domstolen har emellertid, för det första, angett att förfarandena för betalningsföreläggande enligt bulgarisk rätt genomförs på ett summariskt och icke-kontradiktoriskt sätt, vilket innebär att konsumenten inte har möjlighet att motsätta sig föreläggandet innan beslutet därom antas.

31 Den hänskjutande domstolen har för det andra hänvisat till praxis från Varhoven kasatsionen sad (Högsta domstolen, Bulgarien), av vilken det framgår dels att den domstol som har att avgöra ett mål som rör betalningsföreläggande enligt artikel 410 GPK inte ska inhämta någon bevisning, eftersom syftet med förfarandet inte är att fastställa förekomsten av själva fordran, utan endast att kontrollera huruvida fordran har bestritts, dels att denna domstol, inom ramen för det förfarande som regleras i artikel 417 GPK, tar ställning i målet utifrån den handling som ingetts av käranden, varvid denna domstol inte kan undersöka någon annan bevisning än de handlingar som avses i denna artikel.

- 32 Den hänskjutande domstolen har för det tredje förklarat att Sofiyski rayonen sad (Distriktsdomstolen i Sofia, Bulgarien) har en sådan arbetsbörda att den inte kan kontrollera huruvida oskäligen villkor förekommer i de konsumentkreditavtal som bifogats ansökningar om betalningsföreläggande.
- 33 Mot denna bakgrund beslutade Sofiyski rayonen sad (Distriktsdomstolen i Sofia) att vilandeförklara målen och ställa följande frågor till EU-domstolen:
- ”1) Utgör omständigheten att en nationell domstol har en väsentligt högre arbetsbelastning än de andra domstolarna i samma instans, vilket innebär att domarna vid denna domstol inte både kan pröva ingivna handlingar som ligger till grund eller kan ligga till grund för beslut om interimistisk verkställighet och meddela beslut inom skälig tid, i sig en överträdelse av unionsrättsliga bestämmelser på området konsumentskydd eller av andra grundläggande rättigheter?
  - 2) Ska den nationella domstolen, i fall då konsumenten inte inkommer med bestridande, avstå från att anta beslut som kan ligga till grund verkställighet, om den nationella domstolen hyser starka misstankar om att ansökan baseras på ett oskäligt avtalsvillkor i ett konsumentavtal, trots att handlingarna i målet inte innehåller någon bindande bevisning som styrker detta?
  - 3) För det fall att fråga 2 ska besvaras nekande: Får den nationella domstolen, för det fall att den hyser en sådan misstanke, begära in ytterligare bevis från avtalsparten som är näringsidkare, trots att domstolen enligt nationell rätt inte har någon sådan befogenhet inom ramen för ett förfarande i vilket ett verkställbart beslut kan utfärdas, så länge gäldenären inte har inkommit med ett bestridande?
  - 4) Gäller de unionsrättsliga krav som antagits i samband med direktiven om harmonisering på konsumenträttens område avseende en nationell domstols skyldighet att ex officio fastställa vissa omständigheter även i de fall då den nationella lagstiftaren har gett konsumenter ett mer omfattande skydd (fler rättigheter) genom en nationell lagstiftning som införlivar en bestämmelse i ett direktiv som tillåter en sådan högre skyddsnivå?”
- 34 Den hänskjutande domstolen har även bett domstolen att handlägga förevarande mål skyndsamt, med tillämpning av artikel 105.1 i domstolens rättegångsregler.

Förfarandet vid domstolen

- 35 Genom beslut av domstolens ordförande av den 3 december 2019 avslogs ansökan om skyndsamt handläggning enligt artikel 105.1 i domstolens rättegångsregler.
- 36 Kravet på att målen vid den nationella domstolen ska avgöras skyndsamt i enlighet med nationell rätt är nämligen inte i sig tillräckligt för att motivera en skyndsamt handläggning enligt artikel 105.1 i rättegångsreglerna (se beslut av domstolens ordförande av den 23 december 2015, Vilkas, C-640/15, ej publicerat, EU:C:2015:862, punkt 8, och beslut av den 8 juni 2016, Garrett Pontes Pedroso, C-242/16, ej publicerat, EU:C:2016:432, punkt 14).
- 37 Av fast rättspraxis framgår vidare att även om gäldenären är konsument, så kan rent ekonomiska intressen, hur viktiga och berättigade de än må vara, inte i sig kan motivera en sådan skyndsamt handläggning (beslut av den 10 april 2018, Del Moral Guasch, C-125/18, ej publicerat, EU:C:2018:253, punkt 11 och där angiven rättspraxis).
- 38 På samma sätt innebär de enskildas intresse, hur viktigt och legitimt det än må vara, av att räckvidden av de rättigheter som följer av unionsrätten ska fastställas så snabbt som möjligt, och inte heller den omständigheten att målet vid den nationella domstolen är ekonomiskt eller socialt känsligt, att ett mål om förhandsavgörande måste avgöras utan dröjsmål, i den mening som avses i artikel 105.1 i

domstolens rättegångsregler (se beslut av domstolens ordförande av den 13 april 2016, *Indėlių ir investicijų draudimas*, C-109/16, ej publicerat, EU:C:2016:267, punkterna 8 och 9, och beslut av domstolens ordförande av den 15 februari 2016, *Anisimovienė m.fl.*, C-688/15, ej publicerat, EU:C:2016:92, punkt 8 och där angiven rättspraxis).

- 39 Genom beslut av den 28 maj 2020, som inkom till domstolens kansli den 3 juni 2020, har den hänskjutande domstolen preciserat vilka ändringar i GPK som trädde i kraft den 24 december 2019 genom lagen om ändring av GPK. Genom beslut av domstolens ordförande av den 22 juni 2020 registrerades sistnämnda beslut i målet och delgavs parterna och berörda för kännedom.

Prövning av tolkningsfrågorna

- 40 Av artikel 99 i domstolens rättegångsregler följer att om svaret på en fråga i en begäran om förhandsavgörande klart kan utläsas av rättspraxis eller inte lämnar utrymme för rimligt tvivel, får domstolen på förslag av referenten och efter att ha hört generaladvokaten när som helst avgöra målet genom ett motiverat beslut.
- 41 Domstolen finner att denna bestämmelse ska tillämpas i förevarande mål.

Den första frågan

- 42 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida unionsrätten ska tolkas så, att den utgör hinder för att en nationell domstol, till vilken en ansökan om betalningsföreläggande har ingetts, på grund av praktiska svårigheter, såsom domstolens arbetsbörda, underlåter att pröva huruvida ett villkor i ett avtal som ingåtts mellan en näringsidkare och en konsument eventuellt är oskäligt.
- 43 Domstolen erinrar om att, såsom framgår av rättspraxis, ett effektivt skydd av de rättigheter som följer av direktiv 93/13 endast kan säkerställas om det nationella processrättsliga systemet tillåter en domstolsprövning ex officio av huruvida villkoren i det berörda avtalet eventuellt är oskäliga, antingen i samband med förfarandet för betalningsföreläggande eller i samband med förfarandet för verkställighet av betalningsföreläggandet (dom av den 20 september 2018, *EOS KSI Slovensko*, C-448/17, EU:C:2018:745, punkt 45 och där angiven rättspraxis). För det fall en nationell domstol inom ramen för ett förfarande för utfärdande av ett betalningsföreläggande, såsom skett i det nationella målet, själv finner att det finns anledning att pröva huruvida villkoren i de aktuella avtalen är oskäliga, måste den ha en reell möjlighet att utöva denna kontroll.
- 44 Det ska även erinras om att domstolsväsendets organisation i medlemsstaterna, inbegripet de bestämmelser som reglerar fördelningen av mål, ingår i medlemsstaternas behörighet. Medlemsstaterna är dock vid utövandet av denna behörighet skyldiga att iaktta de skyldigheter som åligger dem enligt unionsrätten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 mars 2020, *Miasto Łowicz och Prokurator Generalny*, C-558/18 och C-563/18, EU:C:2020:234, punkt 36 och där angiven rättspraxis).
- 45 Eventuella praktiska svårigheter som hänger samman med arbetsbördan kan således inte motivera att unionsrätten inte tillämpas. Varje nationell domstol, som inom ramen för sin behörighet ska tillämpa unionsbestämmelser, är skyldig att säkerställa att dessa bestämmelser ges full verkan (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 mars 1978, *Simmenthal*, 106/77, EU:C:1978:49, punkt 21, och dom av den 11 september 2014, *A*, C-112/13, EU:C:2014:2195, punkt 36).

- 46 Den omständigheten att en nationell domstol är mycket mer överbelastad än andra domstolar i samma instans befriar således inte de nationella domstolarna från skyldigheten att på ett effektivt och fullständigt sätt tillämpa unionsrätten.
- 47 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den första frågan besvaras enligt följande. Unionsrätten ska tolkas så, att den utgör hinder för att en nationell domstol, till vilken en ansökan om betalningsföreläggande har ingetts, på grund av praktiska svårigheter, såsom domstolens arbetsbörda, underlåter att pröva huruvida ett villkor i ett avtal som ingåtts mellan en näringsidkare och en konsument eventuellt är oskäligt.

Den andra och den tredje frågan

- 48 Den hänskjutande domstolen har ställt den andra och den tredje frågan, vilka ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida artikel 6.1 och artikel 7.1 i direktiv 93/13 ska tolkas så, att de utgör hinder för att en nationell domstol som har att pröva en ansökan om betalningsföreläggande, när den antar att ansökan grundar sig på ett oskäligt villkor i ett konsumentkreditavtal, i den mening som avses i direktiv 93/13, har möjlighet att, om konsumenten inte har inkommit med ett bestridande, begära att borgenären ska lämna kompletterande upplysningar, så att domstolen kan pröva huruvida detta villkor eventuellt är oskäligt.
- 49 Enligt artikel 6.1 i direktiv 93/13 är oskäliga avtalsvillkor inte bindande för konsumenten. Dessutom följer det av fast rättspraxis att, med tanke på beskaffenheten och vikten av det allmänintresse som ligger till grund för det skydd som ges konsumenterna, vilka befinner sig i underläge i förhållande till näringsidkarna, kräver direktiv 93/13, såsom framgår av artikel 7.1 jämförd med tjugofjärde skälet i det direktivet, att medlemsstaterna föreskriver lämpliga och effektiva medel för att hindra fortsatt användning av oskäliga villkor i avtal som näringsidkare sluter med konsumenter (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 juli 2020, Raiffeisen Bank och BRD Groupe société Générale, C-698/18 och C-699/18, EU:C:2020:537, punkt 52 och där angiven rättspraxis).
- 50 Domstolen har redan haft tillfälle att uttala sig om tolkningen av artiklarna 6 och 7 i direktiv 93/13 vad gäller en nationell domstols behörighet ex officio i nationella förfaranden för utfärdande av betalningsförelägganden.
- 51 Även om den nationella domstolen har en skyldighet att ex officio bedöma huruvida ett avtalsvillkor som omfattas av tillämpningsområdet för direktiv 93/13 är oskäligt och därigenom undanröja obalansen mellan konsumenten och näringsidkaren, så gäller detta endast under förutsättning att denna domstol har tillgång till sådana uppgifter om de faktiska eller rättsliga omständigheterna som är nödvändiga i detta hänseende. Såsom domstolen har haft tillfälle att precisera gäller dessa skäl även för ett förfarande för betalningsföreläggande (se, för ett liknande resonemang, dom av den 13 september 2018, Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, punkterna 42 och 43, och dom av den 11 mars 2020, Lintner, C-511/17, EU:C:2020:188, punkt 26 och där angiven rättspraxis).
- 52 Det ska härvidlag påpekas att om de rättsliga och faktiska omständigheterna i de handlingar som ingetts till den nationella domstolen i samband med ett förfarande för utfärdande av ett betalningsföreläggande ger upphov till allvarliga tvivel om huruvida vissa villkor som inte avses med konsumentens talan, men som har samband med föremålet för tvisten, är oskäliga, utan att det för den skull är möjligt att göra slutgiltiga bedömningar i detta avseende, och den nationella domstolen anser att det är lämpligt att pröva huruvida dessa villkor är oskäliga, så ankommer det på den nationella domstolen att – vid behov ex officio – vidta åtgärder för bevisupptagning för att komplettera handlingarna i målet, och anmoda parterna att, med iakttagande av den kontradiktoriska principen, inkomma med de förtydliganden och handlingar som behövs i detta avseende. Härav följer att den nationella domstolen är skyldig att ex officio vidta åtgärder för bevisupptagning, under

förutsättning att de rättsliga och faktiska omständigheter som redan framgår av handlingarna i målet ger upphov till allvarliga tvivel om huruvida vissa villkor är oskäligen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 11 mars 2020, Lintner, C-511/17, EU:C:2020:188, punkterna 37 och 38).

- 53 Det följer således av denna rättspraxis att om en nationell domstol som har att pröva en ansökan om betalningsföreläggande som grundar sig på en fordran som följer av villkor i ett avtal som ingåtts med en konsument, i den mening som avses i direktiv 93/13, antar att dessa villkor är oskäligen, utan att för den skull ha möjlighet att göra en slutgiltig bedömning av dessa villkor, så kan den, om konsumenten inte har inkommit med ett bestridande, vid behov ex officio, begära att borgenären ska lägga fram den bevisning som är nödvändig för att bedöma huruvida dessa villkor är oskäligen.
- 54 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den andra och den tredje frågan besvaras enligt följande. Artikel 6.1 och artikel 7.1 i direktiv 93/13 ska tolkas så, att de inte utgör hinder för att en nationell domstol som har att pröva en ansökan om betalningsföreläggande, när den antar att ansökan grundar sig på ett oskäligt villkor i ett konsumentkreditavtal, i den mening som avses i direktiv 93/13, har möjlighet att, om konsumenten inte har inkommit med ett bestridande, begära att borgenären ska lämna kompletterande upplysningar, så att domstolen kan pröva huruvida detta villkor eventuellt är oskäligt.

Den fjärde frågan

- 55 Det ska inledningsvis påpekas att det framgår av begäran om förhandsavgörande att den hänskjutande domstolen har ställt den fjärde frågan mot bakgrund av följande bestämmelser: Artikel 10.1 i lagen om konsumentkreditavtal, i vilken det föreskrivs att avtalet ska vara avfattat med en viss minsta teckenstorlek, artikel 26 i denna lag, enligt vilken det krävs samtycke från konsumenten för överlåtelse av fordran, och artikel 33 i nämnda lag, i vilken dröjsmålsavgifterna begränsas till den lagstadgade räntan.
- 56 Även om såväl direktiv 93/13 som direktiv 2008/48 är tillämpliga på avtal som sluts mellan en näringsidkare och en konsument, såsom exempelvis konsumentkreditavtal, kan, såsom är fallet i de båda nationella målen, och såsom kommissionen har påpekat i sina skriftliga yttranden, de nationella bestämmelser som den hänskjutande domstolen har hänvisat till inte anses införliva direktiv 2008/48 med nationell rätt.
- 57 Det står nämligen klart att direktiv 2008/48 inte har medfört någon harmonisering på området för utdrag ur bankernas bokföring eller vad gäller avtal om överlåtelse av fordringar, såsom omständigheter som gör det möjligt att driva in en fordran som följer av ett konsumentkreditavtal (se, för ett liknande resonemang, beslut av den 28 november 2018, PKO Bank Polski, C-632/17, EU:C:2018:963, punkt 31 och där angiven rättspraxis).
- 58 Vad däremot gäller direktiv 93/13 framgår det av artikel 1 i direktivet att direktivets syfte är att närma medlemsstaternas lagar och andra författningar till varandra i fråga om oskäligen villkor i avtal som sluts mellan en näringsidkare och en konsument. Enligt artikel 3.1 i direktivet ska ett avtalsvillkor anses vara oskäligt om det medför en betydande obalans i parternas rättigheter och skyldigheter till nackdel för konsumenten. I artikel 4.2 och artikel 5 i direktivet föreskrivs dessutom att avtalsvillkoren ska vara klart och begripligt formulerade.
- 59 Domstolen kommer således att besvara den hänskjutande domstolens fråga endast utifrån bestämmelserna i direktiv 93/13.
- 60 Den hänskjutande domstolen har ställt den fjärde frågan för att få klarhet i huruvida artiklarna 3 och 8 i direktiv 93/13, jämförda med artiklarna 6 och 7 i samma direktiv, ska tolkas så, att den nationella domstolen, inom ramen för en prövning ex officio av huruvida villkor i ett avtal som ingåtts mellan

en näringsidkare och en konsument är oskäligen, vid sin prövning av huruvida det föreligger en betydande obalans mellan parternas skyldigheter enligt avtalet, även kan beakta nationella bestämmelser som garanterar ett starkare konsumentskydd än vad som föreskrivs i direktivet.

- 61 Det följer av artikel 8 i direktiv 93/13 att medlemsstaterna, för att säkerställa bästa möjliga skydd för konsumenten får, inom det område som omfattas av detta direktiv, anta eller behålla strängare bestämmelser som är förenliga med FEU-fördraget. Direktivet innebär således en minimiharmonisering. För det första ska det, vid bedömningen av huruvida ett avtalsvillkor är oskäligt, tas hänsyn till det normativa sammanhang som tillsammans med detta villkor fastställer parternas rättigheter och skyldigheter (dom av den 10 september 2020, A ((Hyra i andra hand av subventionerade bostäder), C-738/19, EU:C:2020:687, punkt 37 och där angiven rättspraxis).
- 62 För det andra ska man vid bedömningen av huruvida ett avtalsvillkor medför en ”betydande obalans” i avtalsparternas rättigheter och skyldigheter enligt avtalet till nackdel för konsumenten, bland annat beakta de regler som enligt nationell rätt blir tillämpliga om parterna inte har avtalat något därom. Det är med hjälp av en sådan jämförelse som den nationella domstolen kan avgöra huruvida, och i så fall i vilken grad, avtalet i rättsligt hänseende försätter konsumenten i ett sämre läge än vad som följer av gällande nationell rätt. (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 januari 2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, punkt 59 och där angiven rättspraxis).
- 63 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den fjärde frågan besvaras enligt följande. Artiklarna 3 och 8 i direktiv 93/13, jämförda med artiklarna 6 och 7 i samma direktiv, ska tolkas så, att den nationella domstolen, inom ramen för en prövning ex officio av huruvida villkor i ett avtal som ingåtts mellan en näringsidkare och en konsument är oskäligen, vid sin prövning av huruvida det föreligger en betydande obalans mellan parternas skyldigheter enligt avtalet, även kan beakta nationella bestämmelser som garanterar ett starkare konsumentskydd än vad som föreskrivs i nämnda direktiv.

Rättegångskostnader

64 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (sjätte avdelningen) följande:

- 1) Unionsrätten ska tolkas så, att den utgör hinder för att en nationell domstol, till vilken en ansökan om betalningsföreläggande har ingetts, på grund av praktiska svårigheter, såsom domstolens arbetsbörda, underlåter att pröva huruvida ett villkor i ett avtal som ingåtts mellan en näringsidkare och en konsument eventuellt är oskäligt.**
- 2) Artiklarna 6.1 och 7.1 i rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäligen villkor i konsumentavtal ska tolkas så, att de inte utgör hinder för att en nationell domstol som har att pröva en ansökan om betalningsföreläggande, när den antar att ansökan grundar sig på ett oskäligt villkor i ett konsumentkreditavtal, i den mening som avses i direktiv 93/13, har möjlighet att, om konsumenten inte har inkommit med ett bestridande, begära att borgenären ska lämna kompletterande upplysningar, så att domstolen kan pröva huruvida detta villkor eventuellt är oskäligt.**
- 3) Artiklarna 3 och 8 i rådets direktiv 93/13 jämförda med artiklarna 6 och 7 i samma direktiv, ska tolkas så, att den nationella domstolen, inom ramen för en prövning ex officio av huruvida villkor i ett avtal som ingåtts mellan en näringsidkare och en konsument är**

oskäligen, vid sin prövning av huruvida det föreligger en betydande obalans mellan parternas skyldigheter enligt avtalet, även kan beakta nationella bestämmelser som garanterar ett starkare konsumentskydd än vad som föreskrivs i nämnda direktiv.

Underskrifter